

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งจะทดลองใช้แบบจำลองขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษา โดยการอบรมครู ณ วิทยาลัยครูเพชรบุรี

คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจความมั่นใจในการปฏิบัติงานครูเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษา ซึ่งมีรากฐานมาจากรายการขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษา ซึ่งแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้วิจัยไว้แล้ว จัดทำเป็นแบบสำรวจ 1 ชุด เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 131 ข้อ แบ่งเป็น 4 หมวด คือ หมวด ก. ความรู้ของครู (ความรู้วิชาสามัญและความรู้วิชาครู) หมวด ข. ทักษะในการสอนของครู หมวด ค. ทักษะของครู และ หมวด ง. หน้าที่และงานของครู

ผู้วิจัยได้ให้ครูประจำการ ซึ่งทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและอยู่ในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี จำนวน 58 คน กรอกแบบสำรวจ นำผลมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละรายการ จัดอบรมครูเสริมสมรรถภาพในรายการที่ครูยังไม่มั่นใจ ในระหว่างวันที่ 14 - 17 มีนาคม 2520 โดยคณาจารย์จากแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมเป็นวิทยากรในการอบรม หลังจากอบรมให้ครูประจำการกรอกแบบสำรวจอีกครั้งหนึ่ง นำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการอบรม ทดสอบความมีนัยสำคัญโดยใช้ Z (Z - test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

หมวด ก. ความรู้ของครู (ความรู้วิชาสามัญและความรู้วิชาครู)

1. ก่อนการอบรม ครูมีความเข้าใจพอควรทุกรายการ ยกเว้น คนตรีสำหรับครู

ซึ่งยังไม่มั่นใจ ภายหลังจากการอบรมครูมีความมั่นใจมาก 7 รายการ คือ

- วิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
- ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
- จุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาที่ตนเองสอน
- จิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กและธรรมชาติของเด็กแต่ละวัย
- ความต้องการของเด็กแต่ละวัย
- วิธีการให้รางวัลและการลงโทษ
- วิธีช่วยเหลือครูใหม่ตามความเหมาะสม

2. คะแนนความมั่นใจของครูก่อนและหลังการอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และที่ระดับอื่นที่ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และที่ระดับอื่นที่ต่ำกว่า

หมวด ข. ทักษะในการสอนของครู

1. ก่อนการอบรม ครูมีความมั่นใจพอควรเป็นส่วนมาก มีความมั่นใจมากเพียง 3 รายการ คือ พูดเสียงชัดเจนฟังง่าย ใช้กระดานดำเป็น จำชื่อนักเรียนได้ หลังจากอบรมแล้วครูมีความมั่นใจมาก เพิ่มขึ้นอีก 5 รายการ คือ

- พูดชมเชย ขอบใจ ขอโทษ แนะนำสั่งสอน ปลอดภัยให้กำลังใจ
- กระตุ้น ระวังใจให้สนใจ หรือ สนุกสนานตามโอกาสอันควร
- เขียนคำและใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้องชัดเจน
- เตรียมการสอนให้พร้อมล่วงหน้าเสมอ
- ตรวจงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกการทำงานร่วมกัน ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ และควบคุมตนเองได้

2. คะแนนความมั่นใจของครูก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และที่ระดับอื่นที่ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญ-

ที่ระดับ .01 และที่ระดับอื่นที่ต่ำกว่า

หมวด ค. ทักษะของครู

1. ก่อนการอบรม ครูมีความมั่นใจมากเป็นส่วนมาก มีเพียง 14 รายการที่มั่นใจพอควร แต่หลังจากการอบรมแล้ว ครูมีความมั่นใจมากทุกรายการ ยกเว้นเพียง 3 รายการ คือ ประหยัด รู้จักควบคุมอารมณ์ และ รอบคอบ

2. คะแนนความมั่นใจในหมวด ค. ทักษะของครู ก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และที่ระดับอื่นที่ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และที่ระดับอื่นที่ต่ำกว่า

หมวด ง. หน้าที่และงานของครู

1. ก่อนการอบรมครูมีความมั่นใจมาก 7 รายการ หลังจากการอบรมครูมีความมั่นใจมากเพิ่มขึ้นอีก 9 รายการ คือ

สอนและการเตรียมการสอน

ปกครองนักเรียน

อบรมและสั่งสอนนักเรียน

ประสานงานกับครูใหญ่ เพื่อนร่วมงาน คนงานและผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ

ตรวจสุขภาพทั่วไปและการแต่งกายของนักเรียนทุกเช้า

ดูแลความปลอดภัยและช่วยเหลือนักเรียนเจ็บป่วย

ดูแลความสะอาดเรียบร้อยของโรงเรียนและห้องเรียน

รวมกิจกรรมของนักเรียนและชุมชน

เป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียนและชุมชน

2. คะแนนความมั่นใจในหมวด ง. หน้าที่และงานของครู ก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และที่ระดับอื่นที่ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และที่ระดับอื่นที่ต่ำกว่า

อภิปรายผล

หมวด ก. ความรู้ของครู (ความรู้วิชาสามัญและความรู้วิชาชีพ) ค่าเฉลี่ยความมั่นใจก่อนการอบรมครู ครูมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ครูมีความมั่นใจพอสมควรทุกรายการ แต่ยังไม่มั่นใจในเรื่องคนตรีสำหรับครู หลังจากอบรม ครูมีความมั่นใจมากเพิ่มเป็น 7 รายการ นอกนั้นมั่นใจพอควร คะแนนเฉลี่ยของครูสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่า จากการอบรมโดยการร่วมฟังคำบรรยาย การเข้าร่วมกิจกรรม และศึกษาจากเอกสารประกอบการอบรม ตลอดจนหัวข้อในการอบรมสอดคล้องตามความสนใจของผู้เข้าอบรม อีกทั้งบรรยากาศในการอบรมมีความเป็นกันเองมาก จึงทำให้ผู้อบรมสนใจและมีส่วนร่วมในการอบรมโดยตลอด ซึ่งเป็นผลทำให้คะแนนเฉลี่ยความมั่นใจของครูสูงขึ้นหลังจากการอบรม การอบรมนับว่าได้ผลดี ส่วนบางหัวข้อซึ่งจัดอบรมแล้ว แต่หลังการอบรมก็ยังคงมีความมั่นใจพอควร อาจจะเป็นเพราะว่าครูก็คิดว่าก่อนอบรมตนมีความรู้พอสมควร แต่ภายหลังการอบรมก็ยังทำให้ทราบว่ายังมีสิ่งที่ไม่ทราบอีกมาก หรืออาจจะเป็นเพราะช่วงระยะเวลาอบรมสั้นไป จึงทำให้ความมั่นใจยังคงพอสมควรอยู่เช่นเดิม

หมวด ข. ทักษะในการสอนของครู ค่าเฉลี่ยความมั่นใจก่อนการอบรมครู ครูมีความมั่นใจพอสมควร 36 รายการ มั่นใจมาก 3 รายการ หลังการอบรม ครูมีความมั่นใจพอสมควร 31 รายการ มั่นใจมากเพิ่มขึ้นอีก 5 รายการ คือ พูดชมเชย ขอบใจ ขอโทษ แนะนำสั่งสอน ปล่อยให้ทำดังใจกระตุ้น ระวังใจให้สนใจหรือสนุกสนานตามโอกาสอันควร เขียนคำและใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้องชัดเจน เตรียมการสอนให้พร้อมล่วงหน้าเสมอ ทววจงานอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกการทำงานร่วมกัน ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ และควบคุมตนเองได้ รายการที่กล่าวนี้แม้ว่าจะไม่อยู่ในหัวข้ออบรม แต่วิทยากรได้สอดแทรกให้ตามโอกาสอันควร กิจกรรมบางอย่างทำให้ครูเกิดความคิดกว้างขวางมากขึ้นจึงทำให้คะแนนเฉลี่ยของครูสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าการอบรมได้ผลดี

หมวด ค. ทศนคติของครู ก่อนและหลังการอบรม ครูมีความมั่นใจมากเป็นส่วนใหญ่

นอกจากเรื่อง ประหยัด และรู้จักควบคุมอารมณ์ซึ่งครูยังคงมั่นใจพอควรเช่นเดิม การปลูกฝังทัศนคติของครูต่อการเวลาพอสมควร จึงทำให้ทัศนคติบางประการไม่อาจจะปลูกฝังกันได้ ในทันทีทันใด แต่วิทยากรได้พยายามสอดแทรกในหัวข้อบรรยายบางข้อ ตลอดจนลักษณะท่าทางของวิทยากรช่วยส่งเสริมทัศนคติ เช่น กิริยาวาจาสุภาพอ่อนโยน ยิ้มง่าย ชยันและกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นต้น ทั้งนี้จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นับว่าการอบรมได้ผลดี

หมวด ง. หน้าที่และงานของครู ในหมวดนี้ก่อนการอบรม ครูมีความมั่นใจมาก 7 รายการ มีความมั่นใจพอควร 15 รายการ หลังจากอบรมแล้วครูมีความมั่นใจมากเพิ่มเป็น 16 รายการ ส่วนมากรายการในหมวดนี้เป็นเรื่องที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน เมื่อได้รับการอบรมซึ่งบางรายการวิทยากรได้สอดแทรกอยู่ในหัวข้อบรรยาย จึงทำให้ครูได้แนวคิดเพิ่มขึ้น และมีความมั่นใจมากขึ้น ทำให้คะแนนเฉลี่ยของครูสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ก. ในด้านการผลิตครู

1. สถาบันผลิตครูทุกสถาบัน ควรจะได้กำหนดขอบเขตหน้าที่และ เกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษาที่เกี่ยวกับด้านความรู้ของครู ทักษะในการสอน ทัศนคติ ตลอดจนหน้าที่และงานของครู ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในวิทยาลัยครูให้สอดคล้องกัน

2. จากงานวิจัยนี้ พบว่า ครูประถมศึกษาซึ่งมีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาขั้นสูงและปริญญาตรีทางการศึกษา ยังมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานครูไม่มากนัก ในเรื่อง

การวิเคราะห์หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ศิลปการถามและการฝึกปฏิบัติ

ภาษาไทยการอ่านทำนองเสนาะ คำประพันธ์ร้อยกรอง

นิเวศน์ศึกษา

เรื่องความรู้ในหนังสือแบบเรียนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

เทคนิคการประเมินผลตนเอง

การทดลองวิทยาศาสตร์และการสาธิต

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายและการปกครองของไทย

หลักและวิธีการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

ศิลปะสำหรับครู แหล่งอุปกรณ์ และการใช้ประโยชน์

วัสดุที่นำมาใช้ในการสอนศิลปะ

บทบาทของครูต่อการนิเทศนักศึกษาฝึกสอน

การประเมินผลและเครื่องมือวัดผลแบบต่าง ๆ

วิธีการวัดผลและการเขียนแบบสอบ

คนตรีสำหรับครู

ดังนั้นสถาบันผลิตครู ควรพยายามจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวให้เพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้นักศึกษาคูที่จบการศึกษาแล้วจะได้มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานครูมากยิ่งขึ้น

3. สถาบันผลิตครูควรชี้แจงแนวทางเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เป็นครูก่อนที่นักศึกษาจะจบการศึกษาออกไป

4. สถาบันผลิตครูและวงการที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อยกระดับวิชาชีพครู และจะเป็นประโยชน์ในการคัดเลือกครูที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจจะพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษาที่ได้ผ่านการวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทาง

ข. ในด้านการจัดอบรมครู

1. ในการจัดอบรมครูประถมศึกษานั้นควรจะได้มีการสำรวจความต้องการของครูเสียก่อน ทั้งนี้อาจใช้ขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษาเป็นแบบสำรวจใน

การจัดอบรม

2. ควรจัดกิจกรรมสั้นหน้าการและกิจกรรมการ เรียนการสอนสอดแทรกใน ระหว่างการอบรมอยู่เสมอ เพื่อให้การอบรมไม่น่าเบื่อหน่าย และครูก็สามารถนำกิจกรรม ต่าง ๆ นั้นไปปรับปรุงใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของตนได้
3. ผู้จัดอบรมควรแนะนำวิธีการและ เทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการอบรม เช่น กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ Group Dynamics โสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น เพื่อครูจะได้รับความรู้ ทั้งทางตรงจากวิทยากร และทางอ้อมจากเทคนิควิธีการต่าง ๆ
4. ระยะเวลาในการอบรมควรจัดให้เหมาะสมกับเนื้อหาของ เรื่องที่จัดอบรม เพื่อให้การอบรมได้ผลอย่างเต็มที่
5. ก่อนและหลังการอบรมควรจัดให้มีการประเมินผล ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในเรื่องที่จัดอบรม
6. ผู้จัดอบรมควรสร้างทัศนคติให้ครูที่รับการอบรมเห็นคุณประโยชน์ของความรู้ ที่ได้รับมากกว่าอุปสรรคหรือค่าตอบแทนอื่น ๆ
7. สถานศึกษาต่าง ๆ ควรสนับสนุนให้ครูที่อยู่ในสังกัดของตนได้เข้ารับการอบรม อยู่เสมอโดยทั่วถึงกัน
8. ครูประถมศึกษาควรมีความกระตือรือร้นที่จะติดตามเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูน วิทยากรให้กับตนเองอยู่เสมอ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย